

Sygn. akt IV U 1616/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 09 stycznia 2020 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania **W. G.**

od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Z.

z dnia 07.05.2019 r. znak (...), (...)

o podleganie ubezpieczeniom społecznym rolników

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza iż w okresach od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. i od 20.05.2014 r. do 30.06.2017 r. odwołujący W. G. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego.

sędzia Bogusław Łój

Sygn. akt IV U 1616/19

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 07.05.2019 r. na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3a ust. 1 a także art. 5a ust. 1, art. 7, art. 16, art. 8 ust. 1, 2 i 2a i art. 17 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2019 r. poz. 299 z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 i 3a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób pracujących na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się w obrębie Wspólnoty (Dz.Urz. UE L 166/1 z dnia 30.04.2004 r.), jak również rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów (...) stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie: ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz ubezpieczenia emerytalno-rentowego dla W. G. od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. oraz od 20.05.2014 r. do 30.06.2017 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek za ww. osobę od wymienionych dni.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wyjaśnił, że z otrzymanego formularza E 205DE z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w O.wynika, że w okresie od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. W. G. podlegał ubezpieczeniu z tytułu zatrudnienia na terenie Niemiec. Ponadto w okresie od 20.05.2014 r. do 30.06.2017 r. nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności

(brak podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy nieprzerwanie 3 lata przed rozpoczęciem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł W. G. zaskarżając ją w całości oraz domagał się jej uchylenia i umorzenia postępowania, ewentualnie uchylenie przedmiotowej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub zmianę zaskarżonej decyzji i ustalenie, że odwołujący podlegał ubezpieczeniom społecznym rolników w zakresie wskazanym w tej decyzji, a także istniał obowiązek opłacania składek przez W. G. za wskazane w niej okresy.

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie następujących norm prawnych:

1. art. 10 § 1 k.p.a. poprzez niezawiadomienie skarżącego o wszczęciu postępowania administracyjnego, a w konsekwencji uniemożliwienie mu wzięcia czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji uniemożliwienie wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz uniemożliwienie zgłoszenia żądań i wyjaśnień, które miałyby wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie,

2. art. 11 ust. 3 pkt a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 24 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1) z dnia 30.04.2004 r. poprzez przyjęcie, że artykuł ten ma zastosowanie w sytuacji, gdy zastosowanie winien mieć art. 12 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2009.284.1) z 30.10.2009 r.,

3. art. 12 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 24 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1) z dnia 30.04.2004 r. w związku z art. 14 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2009.284.1) z 30.10.2009 r. poprzez jego pominięcie i niezastosowanie,

4. art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie zabezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) w zw. z art. 6, 7 i 8 k.p.a. poprzez naruszenie zasad ogólnych postępowania przed organami administracyjnymi i KRUS, polegających na obowiązku organu rentowego do przestrzegania zasady praworządności i działania na podstawie przepisów prawa, zasady prawdy obiektywnej i podejmowania działań zmierzających do pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa.

Ubezpieczony podniósł zarzut rażącego naruszenia przez organ rentowy przepisów postępowania, tj. art. 10 § 1 w zw. z art. 61 § 4 k.p.a. wskazując, że wyjaśnienia, które złożyłby przez organem rentowym miałyby znaczący wpływ na decyzję KRUS. Wyjaśnił, że nigdy nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Niemiec, a to oświadczenie winno spowodować bardziej wnikliwe wyjaśnienie sprawy przez KRUS.

Odnosząc się do zarzutu wskazanego w pkt 2 odwołania, skarżący podał, że po otrzymaniu zaskarżonej decyzji podjął kroki celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji z podstawą podlegania przez niego ubezpieczeniom społecznym na terenie Niemiec. W ocenie W. G. jedynym racjonalnym wyjaśnieniem, które może znaleźć zastosowanie jest to, że żona skarżącego T. G. pobierała na terenie Niemiec zasiłek opiekuńczy, od którego być może były jakieś składki społeczne odprowadzane z tytułu opieki skarżącego nad żoną. Jednakże żona odwołującego w czasie choroby przebywała w domu w Polsce, a on bez przerwy prowadził gospodarstwo rolne zgodnie ze zgłoszeniem do KRUS, nie wiedząc o jakichkolwiek podstawach do podlegania przez niego ubezpieczeniom społecznym na terenie Niemiec. Odwołujący ponadto podkreślił, że podleganie przez niego ubezpieczeniom społecznym na terenie Niemiec nie ma wpływu na podstawy podlegania ubezpieczeniom społecznym w Polsce.

Zdaniem odwołującego bezsporny jest fakt, że Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z rażącym naruszeniem wydał zaskarżoną decyzję. Ponadto w ocenie ubezpieczonego w niniejszej sprawie winny mieć

zastosowanie inne podstawy prawne, niżeli uczynił to organ rentowy, co skarżący potwierdza interpretacją i orzecznictwem sądów.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Z. wniósł o oddalenie odwołania w całości. W uzasadnieniu organ wyjaśnił, że podstawą wydania decyzji był fakt złożenia przez W. G. wniosku do instytucji niemieckiej o przyznanie świadczenia emerytalnego oraz przedłożenia do tej instytucji dokumentów potwierdzających ubezpieczenie na terenie Niemiec. Na podstawie tych dokumentów instytucja niemiecka wystąpiła z formularzem E DE do placówki w Polsce w celu weryfikacji i skorygowania podwójnego ubezpieczenia. Na podstawie tego formularza oraz przedłożonych przez stronę dokumentów okazało się, że w Niemczech przyjęto jako okres ubezpieczenia lata 2003–2013, w tym okres od 1 lipca 2011 r. do 23 grudnia 2013 r. Organ rentowy wskazał, że formularz E 205 DE jest dokumentem urzędowym, a prawo unijne nie upoważnia organów rentowych innego państwa do weryfikacji danych zawartych w tym dokumencie.

Zdaniem organu jakiegokolwiek przesłuchiwanie strony w zakresie okoliczności okresów zatrudnienia na terenie Niemiec czy też charakteru otrzymywanych świadczeń w Niemczech uprawniających na podstawie prawa niemieckiego do otrzymania emerytury w Niemczech nie jest zasadne, albowiem wiążący jest dokument urzędowy ubezpieczyciela niemieckiego formularz E 205 DE. Przeprowadzane dowodu ponad osnowę tego dokumentu nie jest zatem zasadne.

Ponadto pozwany organ zaznaczył, że oświadczenia jakie ubezpieczony składał już wcześniej przed organami ubezpieczeniowymi w Polsce nie były pełne, skutkiem czego była wydana błędna decyzja z dnia 06.06.2014 r., (...).

Ustosunkowując się do zarzutów zawartych w odwołaniu dotyczących kwestii naruszenia przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i ich zastosowania, organ rentowy uznał, że są one bezzasadne w niniejszej sprawie, a przytoczony wyrok NSA z dnia 12.03.2019 r. nie odnosi się do przedmiotu niniejszego postępowania, z uwagi na różnice w postępowaniu sądowo-administracyjnym i niniejszym.

W ocenie KRUS również bezzasadny jest zarzut odnoszący się do jakoby zastosowania art. 12 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego nr 883/2004, albowiem jak wynika z dokumentu E 205 DE nie odnosi się ono do przedmiotu sprawy z uwagi na okres zatrudnienia wskazany w tym dokumencie oraz zatajenie przez ubezpieczonego faktu ubezpieczenia na terenie Niemiec. Ubezpieczony nie wykazał we wniosku o prowadzenie działalności gospodarczej CEDG-1, że będzie tą działalność prowadzić na terenie Niemiec, organ zatem nie miał wiedzy w tym zakresie i nie mógł powołać się na art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. G. zgłosił się do ubezpieczenia społecznego rolników w dniu 06.10.2009 r. jako rolnik. Składając wniosek przedłożył akt notarialny umowy przeniesienia własności nieruchomości rolnej położonej w C., gmina T.; zaświadczenie Urzędu Gminy w T. z dnia 06.10.2009 r. o posiadaniu przez ubezpieczonego gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,5200 ha fizyczne, z tego przeliczeniowego 1,6035 oraz tłumaczenie przysięgłe z języka niemieckiego dotyczące zatrudnienia Teresy L. w przedsiębiorstwie (...).

Decyzją z dnia 22.10.2009 r., znak: (...)Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówka Terenowa w Ż. stwierdziła podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz opłacania składki na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe W. G. w okresie od dnia 04.08.2009 r.

dowód: zgłoszenie do ubezpieczenia, k. 1 akt organu rentowego,

- akt notarialny z dnia 04.08.2009 r. nr (...), k. 2-4 akt organu rentowego,

- zaświadczenie Urzędu Gminy w T. z dnia 06.10.2009 r., k. 5 akt organu rentowego,

- tłumaczenie przysięgłe z języka niemieckiego, k. 6 akt organu rentowego,

- decyzja z dnia 22.10.2009 r., k. 7 akt organu rentowego

W dniu 11.04.2019 r. do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówki Terenowej w Ż. wpłynęło pismo KRUS Placówki Terenowej w O. Wydział Świadczeń Zagranicznych wraz z kserokopią formularza E 205 DE z dnia 21.03.2019 r. dotyczącego W. G., celem zweryfikowania okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Z dokumentu E 205 przekazanego przez niemiecką instytucję ubezpieczenia społecznego wynika, że w okresie od 03.11.2003 r. do 23.12.2013 r. z przerwami, w tym również w okresie od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. bez przerw, ubezpieczony W. G. podlegał ubezpieczeniu jako pracownik – AN i okres ten uznany został przez instytucję niemiecką jako okres ubezpieczenia związany ze stosunkiem zatrudnienia.

dowód: pismo z dnia 08.04.2019 r. wraz z załącznikiem, k. 88-90 akt organu rentowego,

- tłumaczenie pisma ubezpieczyciela niemieckiego, k. 98-99 akt organu rentowego

Niemiecka instytucja D. R. S. potwierdziła, że dla ubezpieczonego W. G. odprowadzane były składki w okresie od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. przez P. ((...)) na ustawowe ubezpieczenie emerytalne. Jednakże nie były to składki obowiązkowe wynikłe z tytułu zatrudnienia.

dowód: pismo D. R. z dnia 05.11.2019 r. wraz z poświadczonym tłumaczeniem z języka niemieckiego, k. 17-19, 35-36 akt sąd.

W okresie od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. W. G. przejął opiekę nad swoją żoną w Polsce. W tym czasie przez (...) wypłacony został zasiłek pielęgnacyjny na konto żony ubezpieczonego. Z uwagi na wykonywanie czynności pielęgnacyjnych przez W. G. zapłacono również za niego składki na ubezpieczenie rentowe na rzecz niemieckiej instytucji ubezpieczenia społecznego.

dowód: pismo (...) z dnia 13.11.2019 r. wraz z poświadczonym tłumaczeniem z języka niemieckiego, k. 23-24 akt sąd.

W spornym okresie od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. W. G. opiekował się chorą żoną w domu w Polsce. W czasie tej choroby niemiecka instytucja (...) przyznała zasiłek pielęgnacyjny dla żony odwołującego, a za odwołującego opłaciła składki emerytalne za ten okres z tytułu sprawowanej opieki. Zasiłek otrzymywała żona wnioskodawcy i to ona mogła dysponować otrzymaną kwotą.

O tym, że za ubezpieczonego były dodatkowo również odprowadzane składki do niemieckiej instytucji ubezpieczenia społecznego W. G. dowiedział się dopiero po złożeniu wniosku o przyznanie renty w Niemczech.

W latach 2003-2008 ubezpieczony pracował i mieszkał w Niemczech, ale w tym czasie nie prowadził gospodarstwa rolnego.

Natomiast w okresie od 20.05.2014 r. do 30.06.2017 r. wnioskodawca prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu opłacał składki ubezpieczenie emerytalno-rentowe w podwójnej wysokości.

- akta organu rentowego

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne.

W pierwszej kolejności odnosząc się do zarzutu podnoszonego przez odwołującego, a dotyczących naruszenia przez organ rentowy art. 10 § 1 k.p.a., należy stwierdzić, iż kwestia ta pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Po pierwsze bowiem sąd nie może uchylić zaskarżonej decyzji (może ją jedynie – w przypadku zaistnienia ku temu przesłanek – zmienić), po drugie co do zasady przedmiotem postępowania przed sądem nie są ewentualne uchybienia

w procedurze administracyjnej na etapie postępowania przed organem rentowym (postępowanie przed sądem toczy się bowiem wg przepisów k.p.c.), a meritum sporu.

Istota sporu w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy odwołujący W. G. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. oraz od 20.05.2014 r. do 30.06.2017 r.

Rolnikiem w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz.U. z 2019r., poz. 299) jest ten, kto zamieszkuje i prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym. Działalność rolnicza to działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej (art. 6 pkt 3 ustawy).

Kwestię podlegania z ustawy w zakresie ubezpieczeń społecznych rolników regulują przepisy art. 7 ust. 1 (w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego) oraz art. 16 ust. 1 (w zakresie ubezpieczenia emerytalno-rentowego) ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 1403).

Stosownie do art. 7 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik (domownik rolnika), którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Z kolei w myśl art. 16 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, podlega z mocy ustawy ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Przepisu tego nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (ust. 3).

Obowiązek podlegania ubezpieczeniu społecznemu powstaje z mocy samej ustawy w przypadku zaistnienia określonych w niej warunków, zaś jego konsekwencją jest (określony w art. 4 ust. 2 ustawy) obowiązek opłacania składki.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia organ rentowy wskazał również art. 5a ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którym rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności;
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym;
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2528 zł.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników W. G. w okresach od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. oraz od 20.05.2014 r. do 30.06.2017 r. Zasadniczo organ rentowy stanął na stanowisku,

że z formularza E 205 DE wystawionego przez niemiecką instytucję ubezpieczenia społecznego wynika, że w okresie od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. ubezpieczony W. G. podlegał ubezpieczeniu jako pracownik (ubezpieczenie związane ze stosunkiem zatrudnienia).

Z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że od 01.07.2011 r. do 23.12.2013 r. W. G. nie był pracownikiem, nie pozostawał w stosunku służbowym ani nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej. Istotnie bezspornym jest, iż w powyższym okresie odwołujący rzeczywiście podlegał ubezpieczeniu społecznemu na terenie Niemiec, jednak jak wynika z pism wyjaśniających niemieckich instytucji (...) oraz D. R. S. były to składki z tytułu sprawowania opieki nad chorą żoną, T. G., która miała przyznany w Niemczech zasiłek pielęgnacyjny. Zatem nie były to obowiązkowe składki z tytułu zatrudnienia. O opłaceniu tych składek W. G. nie wiedział, aż do chwili złożenia wniosku w niemieckiej instytucji o przyznanie prawa do renty.

Powyzszy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są dokumentami urzędowymi i jak słusznie stwierdził pozwany organ rentowy nie jest uprawniony do weryfikacji danych zawartych w tym dokumencie.

Reasumując dokumenty przedłożone przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową jednoznacznie wskazują i przesądzają, że w tym spornym okresie odwołujący nie pozostawał w zatrudnieniu na terenie Niemiec, a składki odprowadzane przez tę instytucję nie były związane z zatrudnieniem (k. 35-36 akt).

Tym samym odwołanie wnioskodawcy było uzasadnione.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.